

можливості визначити своє відношення до питань, які вивчаються, формування у дітей особистих осмислених знань.

При організації креативних ситуацій не менш важливим є імовірний підхід, імовірне мислення, імовірний опис, які допомагають усвідомлено сформулювати індивідуальну траєкторію пізнання.

Не дивлячись на посилені спроби реформування системи освіти, урок залишається основною педагогічною формою, тому саме тут слід шукати значні можливості гуманізації. Потрібно застосовувати основні методи і прийоми, що створюють творчі ситуації на основі феноменологічного – екзистенціального підходу, застосовувати методичні рекомендації і використовувати їх у викладанні на різних етапах освіти: у початковій школі, при вивченні літератури, історії, біології.

Найбільш значущими каталізаторами творчості на уроках є такі методи і прийоми, які передбачають формування чуттєвого особистого відношення до знань, створюють можливість численного сприйняття явищ, вільно висловлювати власну думку. До таких відносяться: метод діалогу з текстом (художнім, історичним, науковим), метод творчого самовираження через літературну творчість, метод творчої фотографії, метод використання графіки і живопису, метод творчого спілкування з мистецтвом, прийом формування фантазії і уявлення, метод мозкового штурму (брейнсторминг), метод синектичного штурму.

Використання вищеназваних методів і прийомів для організації творчих ситуацій дозволяє суттєво підняти рівень творчої насиченості освіти, зберегти психологічне здоров'я учнів (так як джерелом психологічних перевантажень являються часто відчуженість учнів в освіті багатьох знань, створює можливість для особистісно – усвідомленого сприйняття, творчого перетворення навчальних знань, формування власної активності школярів. Тільки через творчість народжується смисл власної активності школяра, здійснюється самоорганізація, самоосвіта і самореалізація особистості, її самостійне включення у світ людської культури, у соціум, відбувається формування досвіду самостійної діяльності і особистої відповідальності учнів.

Література

1. Бердяев Н.А. Философия творчества, культуры и искусства: В 2-х т./Н.А.Бердяев.- М.: Искусство, 1994.
2. Герасимов О.В. Целостность личности и смысл / О.В.Герасимов//Человек в культуре: Материалы X Всероссийской научно-практической конференции. –Ульяновск, 2002.
3. Гусинский Э.Н. Введение в философию образования .-М.: Логос, 2000.
4. Тамберг Ю.Г. Развитие творческого мышления ребенка /Ю.Г. Тамберг.- СПб.: РЕЧЬ, 2002.
5. Якиманская И.С. Технология личностно-ориентированного обучения в современной школе /И.С.Якиманская. –М.: Просвещение, 2000.

РОЗРОБКА ЕЛЕКТРОННИХ КУРСІВ З ХІМІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ

Джурка Г.Ф., Шкоденко С.С. (Полтава)

Пріоритетними напрямками реформування національної вищої освіти в контексті вимог Болонського процесу є підвищення її якості, забезпечення універсальності підготовки випускника та його адаптованості до ринку праці, переорієнтація навчального процесу на особистість студента, інформатизація освітнього процесу. Виходячи з цього головним завданням навчального закладу має стати формування інноваційного освітньо-виховного середовища, що передбачає зміну організації та змісту освіти з метою інтеграції в світовий освітній простір.

Тому методологія навчання, наукової та виховної роботи у вищих навчальних закладах полягає в переорієнтації цих видів робіт з лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-зорієнтовану форму та, відповідно, необхідне впровадження аналогічного принципу оцінювання знань студентів, розробку адекватних підходів до організації самоосвіти студента [1].

Вирішення цих завдань у даний час неможливе без залучення значних масивів інформації, включаючи новітні досягнення науки та техніки. Крім того, у сучасному підході до організації навчального процесу вирішальне значення відіграє спосіб подачі інформації. Тобто, зміна традиційної методики викладання на нові методичні підходи до організації навчального процесу очевидна [1].

У ході експериментальної роботи нами розроблено програмний комплекс навчально-методичного забезпечення, що складається з настільної (Desktop) та інтернет (Web) складових, призначених для організації навчального процесу у вищих закладах освіти в умовах Болонського процесу. Web складова є спеціалізованим вузлом, на якому учні і вчителі можуть вести блоги, форуми, чати і є «центральною місцем зустрічі» всіх учасників учбового процесу. Desktop-складова є інсталяційним пакетом, який встановлює на машину «комп'ютеризоване робоче місце» учня або вчителя.

Комп'ютеризоване середовище моделювання поряд із звичною освітньою системою має ряд переваг, зокрема:

- надає можливості для педагогів розробки і редагування курсів та розміщення їх на спеціалізованому веб-вузлі;
- надає студентам інструментарій, за допомогою якого можна в одному місці мати все необхідне для учбового процесу, що до того ж адаптує навчальний матеріал під можливості кожного учня, допомагаючи в даному випадку індивідуалізувати і диференціювати навчання, при цьому знявши навантаження з викладачів, роль яких тепер зводиться до наукового консультування. Головне завдання педагога – допомога студентам в організації навчальної та інших видів діяльності шляхом веб-конференцій, чатів, форумів і т.д.;
- знімає навантаження з викладачів при викладанні учбових матеріалів. Дає можливість читати лекції з найбільш актуальних, найцікавіших та дискусійних тем;
- дає в розпорядження педагогів зручний засіб для створення звітів (створення шаблонів звітів) успішності учнів та інструменти контролю за дотриманням державних стандартів в галузі навчання для відповідних контролюючих органів.

Настільна складова реалізує для викладачів та студентів такі функціональні можливості:

- викладачі на своєму комп'ютері за допомогою «Конструктора курсів» (рис. 1.) створюють електронні курси, розписують кількість кредитів, години, лабораторні роботи і т.д. Потім розміщують курс на спеціалізованому вузлі в Інтернет, де він стає доступним для студентів певних груп для самостійного навчання або ж як обов'язковий курс;
- студент заходить на спеціалізований вузол, завантажує необхідний курс, інсталує його на машині та проходить за допомогою «Програвача курсів», а результати потім висилаються на вузол і стають доступними для викладача;

Рис.1. Стартове вікно та діалог авторизації

- у системі наявна велика кількість Веб-сервісів: на робочому місці студента завжди відображаються нові доступні курси (актуальні для нього), репліки з форумів, блогів, листи вчителя і т.д. На комп'ютері вчителя доступні найсвіжіші новини з вузла з розділу для вчителів, нові нормативні документи, курси інших вчителів, інша актуальна інформація.

Головною особливістю всіх курсів є технологія адаптованого навчання. Тобто «Програваач курсів» сам вибирає темп, матеріали, їх розміщення, об'єм, кольори, коректує промахи студента, виявляє пропуски в тому чи іншому полі знань, відображає незрозумілі терміни, самостійно підвантажує з Інтернету допоміжні матеріали з вузла. Студент під час початку курсу може як відключити дану технологію так і залишити за замовчуванням включеною.

Базові можливості «Конструктора курсів»:

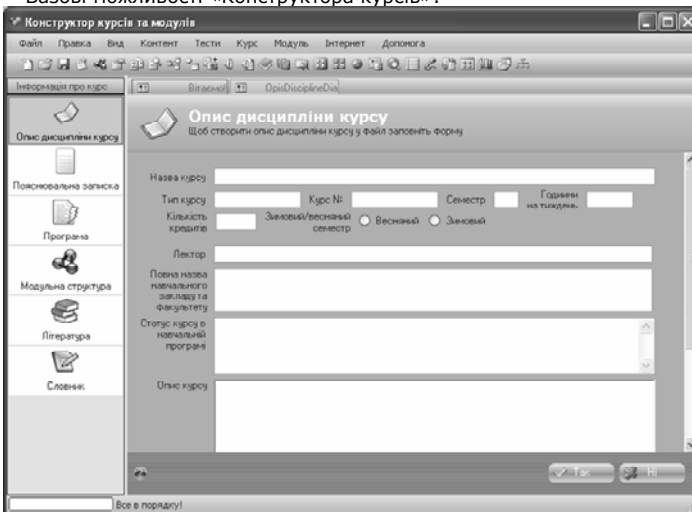

Рис.3. Вікно створення опису курсу

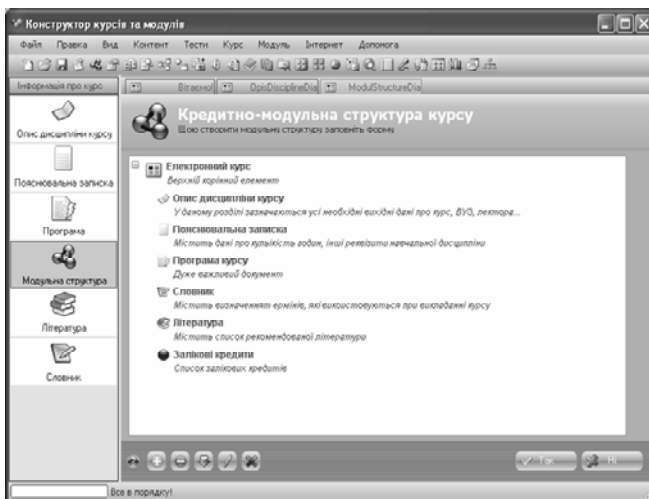

Рис.2. Вікно створення КМ структури

створення файлу курсу, який зберігає всю необхідну інформацію, створення та редагування файлу опису дисципліни (рис. 3.), програми курсу, пояснювальної записки, кредитно-модульної (КМ) структури курсу (рис. 2.), літератури, словника використовуваних термінів, які представлені у формі HTML-сторінок. Властиві функції запису аудіо-супроводу та додавання його та відео-інформаційних матеріалів у курс. Також наявні можливості дизайну сторінки «Програваача курсів», яка містить репрезентовану викладачем інформацію та створення і редагування тестів. Можливості Конструктора дозволяють відкрити створені HTML-сторінки, продивитись код HTML та у разі необхідності змінити і зберегти зміни.

Таким чином, розроблений нами інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення відповідає сучасним методико-методологічним засадам організації навчального процесу, є зручним у використанні, об'єднує різні види інформації (текст, графіка, аудіо, відео, матеріали лекцій, семінарів, практичних та лабораторних занять) в один цілісний інформаційний пакет. Це оптимізує освітній процес в аспекті зміни його організації та змістовної компоненти.

Література

1. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Документи і матеріали. Травень – грудень 2004 р. – Частина 2 / Упорядники: Степко М.Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубінко В. В., Бабин І. І. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 202с.
2. Студентський науковий вісник Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка // Випуск №11. – 2005. – 228 с.
3. Джурка Г.Ф., Шкоденко С.С.. Елективні модулі як альтернатива спеціалізованим курсам / Менделеевські читання. Матеріали регіонального семінару // Під. ред. М.В. Гриньової. – Полтава, 2007. – С. 149 - 150.